

Պր. Արծրունին, եւ այդ իմաստով էլ եւ տալիս եմ կրկին, «Զննարարութեան ուսուցիչ» անունն, ինչպէս որ կուէլ էին նրան Պետերբուրգի Հայերն իրանց ուղեգրում... Այս օրերը Պր. Արծրունին բարոյ գեւ է իր հինամեծ եւ մինչեւ ցայսօր յաղորթեամբ յառաջ տարած Մշակ լրագրի միջոցով. այդ լրագիրն է եղած միջոց տարածման յիշեալ գաղափարներին, ուստի եւ առաջարկում եմ պարզել մեր բաժանիչները Մշակի յաղորթութեան, Մշակի յարատեւութեան եւ Մշակի ազդեցութեան ծառայմանը»

Խօսքերուս յաղորդեցին ծափահարութեան. ներք, ինչպէս ամեն խօսողներուն, ինքը Պր. Արծրունի ոտքի վրայ կեցած կը լսէր, եւ երբ վերջացուցէ խորին շնորհակալութիւն յայտնեց, Մասնաւոր անկէնք սեղանակալներէն, նոյնպէս առանձին ուղարկութիւն էին զարկուցեր իմ ծառին, Արշղ. Ջիվանի իմ խօսքերուս վրայ սկսուա նոյն իմաստով երգ մի հնչեցնել, եւ ինչպէս ոտքը նորա երգեալն, նոյնպէս իսկ երգին մէջն ալ պարզութեանը սրբաօտութեան հետ միացած՝ բառական արտօնելի ներգանակութիւն կը կազմէին շաշի շարունակութեան մէջ Պր. Արծրունի զարմեալ ոտք ելաւ. եւ նախ Մայիս 13ին Հ. Ղեւոնդ Վ. Ախլանի յիշատակը գործունէութեան յորելանքին առթիւ բաժակ առաջարկեց, որ ընդհանուր գոհութիւն պատճառեց, եւ ապա Մշակի աշխատակիցներուն կենացը: Անթիֆհետեւ խօսք խնդրեց Պրոֆ. Ղամբարեան, եւ ռուսերէն լեզուով նկարագրեց Պր. Արծրունեայ գործունէութեան ոգին: Վերջը խօսեցաւ Պր. Միք. Քամաճեան, նոյնպէս ռուսերէն, եւ յաղորդութիւն մատչեց Տայ գրականութեան: Շաշը վերջնապէս պէս, երբ ըստին ոտք ելան, Պր. Արծրունի մտնցաւ ինձ, եւ թեւեւ առնելով խնդրեց գնալ իրեն հետ: Երիտասարդութիւնն ազկալայեց կեցցէնեւորով կը հեռուէր մեզ: Այս միջոցին բարակ անձրեւ մի կը մաղէր: Պր. Արծրունի ստիպուած էր զիտարիք քանալ միշտ՝ շնորհակալութիւն յայտնելու համար իրեն եղած համակրական ցոյցներուն, որով եւ եւ ստիպուած էի անձրեւնոցովս զինքը պաշտպանել անձրեւէն: Այս կերպով ճաշայ սրահէն մինչեւ պարտիզէն դուռն երթալով, այնտեղ միասին նստանք կտայք եւ գնացինք իրեն, Պր. Արծրունեայ տունը:

(Ըրբանդիկէ)

Կ. ՏՈՒՐԱՆՈՒ

ՍԵՆՏԵՐԵՆԵՐ

ՆՈՐԱՐԱՐՈՒՐ

Ողեկորդող իմ յԱմերիկա շրջա օրացմ մէջ:

Նոր ստեղծներս Ամերիկացոց միտքը շատ գրաւած է Եւրոպայէ Ամերիկա շրջա օրացմ մէջ ճանաչարհորդելու խորհուրդը: Բանաստեղծի եւ Անգղիացի գրամատարը ընկերութիւն մը կապելու ետեւէ են, որ պիտի շնայ Աղլան:

տեան ողկանախնայաւորութեան տեսչութիւնն ըստ կարի կարծեմ: Այն գրամատարը կ'ուզեն որ նաւերն որ մինչեւ հիմայ Նիւ-Եորքէ եւ Լիվըրուլի մէջ 3052 մըն (5646 քիլոմետր) ճամբայ կ'ենեն, այսուհետեւ պնակիս ճամբայ մը բռնեն, որ ամբողջ նաւագնացութեան գինը 1700 մըն (2945 քիլոմետր) ըլլայ: Նաւերը Վալպարայի եւ զերբէն՝ Ս. Կարլոսի նաւահանգիստին ելելով՝ աւրմտեան Անգղիոյ ծայրը Միլքըրտ քաղաքի նաւահանգիստը պիտի գան: Ս. Կարլոսին մինչեւ Քուպիպը 844 մըն երկարութեամբ երկամաղի մը պիտի շինուի, Հիմայ Չիլիէն մինչեւ Նիւ-Եորք չափաւոր 23 1/2 ժամուան ճամբայ է: Նիւ-Եորքէ Լիվըրուլ նոյն իսկ արագընթաց չափնաւորով 6 օր 8 1/2 ժամ կ'ուսէ. ռուսի բնդամենն 7 օր 8 ժամ: Իսկ նոր ծրագրի համեմատ՝ չափաւոր 2 շաբաթէ Ս. Կարլոս 1 օր եւ 23 ժամ կ'ուսէ. Ս. Կարլոսէ Միլքըրտի նաւահանգիստը 3 օր եւ 13 ժամ որ է ըսել 5 1/2 օր: Նոր ընկերութեան գրամագնացին 5 միլիոն ֆունտ պէնքին պիտի ըլլայ: Թե ընկերութիւնը քանապայք գաւառներէն եւ մերձակայ տեղերէն մեծ աշուտութիւն պիտի գան, չի կրնար տարակուսել:

ՏՆՏԵՍԱԿՆԵ

Գոռմատոն յուսանկարը ճորդգիւ:

Ղաւանդարը ոտք ըստ մէջ գնելով՝ խառնարարը մէկդի տանելու է. այնուհետեւ լուսանկարը շաբաթներու եւ հաշած միտ մէջ թափ ինչու է: Հանկէն ետեւ տաք արգելով (է-է-է) աւելորդ մտն տանելու եւ պատկերը բամբակով շինելու է:

ՄՆԵՐԱՐՈՒՐ

Եւրոպայի մեծ գրատոններն:

Ղաւանդարն աղգային գրատոնը հիմայ 2,078,000 գիրք ունի, եւ երկրի վրայ ամենամեծ գրատունն է: Եւրոպայի եւ լատինի բրիտանական թանգարանն որ ամբողջ միլիոն հատոր չունի: Միւսիկներն գրատունն 800,000 հատոր ունի, Պերլինը 700,000, Տրեզանիքը 500,000, Սիւննուսինը 300,000 հատոր: Աւստրիան 30,000 միլիոն. քայք ունի 25,000 շատ կարեւոր ձեռագիր:

Ողաւանդանի յաղորդներն:

Ողաւանդան 686 պարբերական թերթ կը հրատարակուի: Քաղաքականութեան վրայ կը գրեն 78 ամերիկայ թերթ, 30 ամալ թերթ, 81 գաւառական եւ աստիկանական լրագիր, 15 հատարական թերթ: Գիտութեան կը ծառայեն 109 լրագիր, կրնի 86: Գեղարուեստական, թատերական եւ երաժշտական լրագիր 15 հատ են, նորերուկի լրագիր 7 հատ: Պատկերադարձը են 35 լրագիր, երբազորածական 33, եւ վիճակագրական եւ մասնախօսական 82: Պատկերապատկերական եւ ժողովրդական կրթութեան կը զարկեն 15 թերթ, իսկ մանկական թերթ 15 հատ կը հրատարակուի:

